

РОЗВИТОК ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО КАПІТАЛУ В УКРАЇНІ

Івах С.С., Бондаренко С.М.

Харківський державний автомобільно-дорожній коледж, м. Харків

В умовах переходу суспільства до інформаційної економіки вирішальним фактором розвитку виступають уже не природні, матеріально-речові ресурси, а інтелектуальний капітал. Інтелектуальний капітал – це професійні, наукові й повсякденні знання, накопичений досвід, творчі, організаційні і лідерські здібності працівників, що в процесі суспільного виробництва трансформуються в інтелектуальну власність, інфраструктурні, ринкові та інші нематеріальні активи, що використовуються підприємством для виготовлення конкурентоспроможних товарів і послуг для отримання доходу. Формування та накопичення інтелектуального капіталу можливе лише при забезпеченні процесу інтелектуалізації людського капіталу, під яким розуміється процес поступового підвищення інтелектуального рівня людського капіталу на основі синтезу інформації, знань, умінь та навичок окремого індивіда, що відбувається для відповідності сучасним умовам та отримання соціально-економічного ефекту від їх застосування. Інтелектуальний капітал є домінантою економічного розвитку. Процеси його відтворення, нагромадження та управління ним визначають перспективи й орієнтири науково-технічного прогресу, створення новітніх видів виробництв.

Незважаючи на скорочення наукових підприємств та наукового кадрового потенціалу протягом останніх років, відбулася активізація винахідницької діяльності, оскільки зросла кількість наданих та отриманих заявок. Також слід зазначити, що науково-дослідна діяльність в Україні сьогодні зосереджена в основному в галузі освіти, оскільки майже три чверті виконавців наукових досліджень і розробок працюють у секторі вищої освіти, проте можливості до комерціалізації їх результатів є низькими з причин відсутності тісної співпраці з реальним сектором економіки та недостатньо актуальними розробками.

Водночас процес формування інтелектуального капіталу в Україні пов'язаний з рядом проблем, які позначаються на розвитку інтелектуального потенціалу та стримують становлення нової інноваційної моделі сучасної економіки: регулювання відносин, що виникають між суб'єктами інноваційної діяльності при створенні об'єктів інтелектуальної власності; придбання й оплати майнових прав на використання об'єктів інтелектуальної власності; забезпечення охорони захисту прав об'єктів інтелектуальної власності, стимулювання розвитку індустрії інформаційних технологій.

Сьогодні лише своєчасна та якісна модернізація існуючих в Україні виробничих потужностей при активному залученні та використанні інтелектуального капіталу та взаємодії всіх ресурсів здатні забезпечити ефективний перехід до інтелектуальної економіки, що, в свою чергу, підвищить суспільний рівень та добробут населення країни. Тому важливим є створення сприятливих умов для формування та використання інтелектуального капіталу, освітніх та наукових закладів, громадськості та органів влади окремих територій до взаємодії, співпраці, узгодження діяльності тощо, а також систематичний їх моніторинг.